

Összeállította: az MN Pénzügyi Szolgálat Főnökség
baleset-elhárítási és munkavédelmi osztálya

TARTALOM

1. A „MAB-3500” típusú forróvizes mosóberendezés biztonságos alkalmazása
2. Munkavédelmi plakát-pályázat
3. Munkavédelmi pályázat a Magyar Néphadseregben

A „MAB-3500” típusú forróvizes mosóberendezés biztonságos alkalmazása

Farnadi Tibor mk. őrnagy

A korszerű gépesített lövész csapatoknál rendszeresített technikai eszközök, a gép- és harcjárművek megbízható üzemeltetése, állandó hadrafoghatósága érdekében szükséges azok karbantartásáról gondoskodni. Az eszközök karbantartásának egyik lényeges mozzanata a tisztítás, a gép- és harcjárművek vizes mosása. Nagymennyiségű eszköz gyors és tökéletes mosása hagyományos módon nehezen valósítható meg, ezért a néphadseregben rendszeresítésre került a MAB-3500 típusú forróvizes mosóberendezés. Ez az eszköz nagynyomású melegvízsugárral, – szükség esetén mosószerek alkalmazásával – a festéshez, a tároláshoz, a javítás előkészítéséhez szükséges tisztítás gyors és gazdaságos végrehajtására kiválóan alkalmas.

A mosóberendezés üzem közben helyhez kötött kivitelű, szórólándzsájának kialakítása, melyen legfeljebb 85°C hőmérsékletű, 50 atmoszféra nyomású és automatikusan vegyszerezett vízsugár lövell ki, lehetővé teszi a nehezen hozzáférhető felületek, jármű alkatrészek tökéletes mosását is. A berendezés elektromos üzemű, a melegvíz előállítása a beépített olajjégő segítségével történik.

Számos kiváló üzemi tulajdonsága mellett – amennyiben telepítése, üzemeltetése az előírások szerint történik – a berendezés teljesen biztonságos, nem veszélyezteti a kezelő állomány testi épségét. Szabálytalan telepítés, illetve üzemeltetés esetén azonban, főként a nagyenergiájú forróvízsugár, a villamos berendezések zárlata, illetve feszültség alatt álló részek érintése (feszültség mentesítés nélküli szerelés), az olajjégő forró égéstermékai súlyos balesetet okozhatnak, ezért

a berendezés telepítésére, üzemeltetésére vonatkozó szabályok betartása a kezelők biztonsága szempontjából elengedhetetlen.

A MAB-3500 (Auto Blitz) melevgíves gépkocsimosó berendezés rendszerbe állításával egyidőben a tudnivalókról az MN páncélos és gépjármű technikai szolgálat főnöke tájékoztatta a seregtestek páncélos és gépjármű technikai szolgálatainak szakembereit, részletesen meghatározta az üzembehelyezés, az üzemeltetés feltételeit, szabályait. Ennek ellenére a mosás során az elmúlt évben halálos áramütéses baleset történt. A baleset fő oka az volt, hogy a berendezés kapocslécén az egyfázisú fogyasztók nullavezetőjét és az érintésvédelmi nullázó vezetőt összekötötték. Ezért az egyfázisú fogyasztók árama által a nullavezető ellenállásán keltett kb. 100 V nagyságú feszültség megjelent a gép testén. A biztonságot csökkentő változtatást eszközölő személy megszegte a Katonai Általános Balesetelhárító és Egészségvédő Szabályzat (KÁBESZ) 125. pontjában előírtakat. A baleset keletkezésében része volt annak is, hogy a dugaszoló és az aljzat bizonytalan érintkezése miatt a védővezető (nullázó vezető) folytonossága megszakadt. A feszültséget a kézben tartott szórólánczsára a nagynyomású gumitömlővezeték fémbetéte juttatta el, a kialakuló, életveszélyes nagyságú áram a vizes földön meztláb álló kezelő testén át, záródott. A szabálytalan kötést csak a baleset után fedezték fel a vizsgálatot végző szakértők, a dugaszoló érintkezési bizonytalanságát azonban már egy évvel korábban, munkavédelmi szemlén felfedték, kijavítására azonban senki sem intézkedett.

A forróvízes mosóberendezés balesetmentes használata mindenekelőtt a megfelelő létesítés és üzembehelyezés útján biztosítható. Ezen belül el kell készíteni a berendezés villamos és vízcsatlakoztatási, szennyvízelvezetési, valamint elhelyezési terveit, műszaki leírásait és fel kell terjeszteni azt jóváhagyásra. A tervek elkészítése és jóváhagyása a berendezéssel ellátott katonai szervezet páncélos és gépjármű technikai szolgálatának a feladata.

A berendezés villamos csatlakoztatásához 3x380/220 Voltos villamos hálózatot kell kiépíteni úgy, hogy a három fázisvezetőkön kívül nullavezető és érintésvédelmi vezető (a katonai szervezetenél alkalmazott érintésvédelemtől függően: nullázó, vagy védőföldelő vezető) is kiépüljön. Csatlakozásra Dfn-103 típusú dugaszt és Dafn 103 típusú dugaszoló aljzatot kell használni. A felszerelésnél ügyelni kell arra, hogy a dugaszoló aljzat oldalérintkezői alul legyenek, ellenkező esetben a dugaszoló villát a kábel súlya annyira lehajlíthatja, hogy az oldalérintkezés megszakad, és a berendezés érintésvédelem nélkül marad. Az érintésvédelmet az MSZ 172/1 lap szabvány előírásainak megfelelően kell elkészíteni, azonban védőföldelés esetén a védőföldelő (hálózat) maximális ellenállása 1,4 ohm lehet. A csatlakozó elé fázisonként 1 db 6 Amperes, lonha „D” rendszerű olvadó biztosítékot kell felszerelni. Nagyobb biztosíték alkalmazása, vagy a biztosíték „megpatkolása”, megerősítése érintésvédelmi és tűzvédelmi szempontból egyaránt veszélyes, ezért tilos! A gépegység villamos leválasztására – a KÁBESZ 124. pontjában előírtak teljesítése érdekében – célszerű VGKB-10-002 típusú kapcsolót alkalmazni.

A mosóberendezés villamoskészülékei, alkatrészei, valamint a szerelés – az MSZ 1600/1 lap szerint – a száraz helyiségekre vonatkozó előírásoknak felel meg, ezért azt a mosóhelyiségtől elkülönített, száraz helyiségben kell elhelyezni, ahonnan gumitömlővel a munkahelyre vezethető a mosóvízsugár.

Amennyiben a készülék üzemeltetése zárt helyiségben történik, gondoskodni kell a keletkezett égéstermék elvezetésére szolgáló, megfelelő huzattal rendel-

kező kémény létesítéséről. A levegő elhasználódás, az esetleg kijutó égéstermék-ek és mosószerek káros hatásának elkerülésére a kezelőhelyiséget szellőztetni kell.

A telepített mosóberendezés alkalmazása előtt le kell folytatni annak használatbavételi eljárását. Az eljáráson a parancsnok technikai helyettese, az elhelyezési szolgálat főnöke, a balesetelhárítási, munkavédelmi megbízott, és a tűzrendészeti tiszt vegyen részt. A használatba vételi eljárásról készüljön jegyzőkönyv, melyben fel kell tüntetni az engedély kiadásának alapjául szolgáló okmányokat is (Érintésvédelmi jegyzőkönyv, próbaüzemi jegyzőkönyv).

A szabályosan telepített és bizottság által használatba vett, hibátlan berendezés üzemeltetése során is történhetnek balesetek.

A mosóberendezés szórólánczájából nagy energiával kiáramló forró, esetleg vegyszeres vízsugár súlyosan veszélyeztetheti a kezelők testi épségét, különösen szembe jutva okozhat tragikus sérülést. Ezért a szórólánczát emberre irányítani tilos, mosás közben a vízsugár hatókörzeteiben más személy nem tartózkodhat. A kilővellő víz nyomásár semmiképpen sem szabad kézzel ellenőrizni.

További veszélyt jelentenek a víz felmelegítéséhez használt olajjégő forró égéstermékai, melyek a berendezés tetején távoznak. A berendezés kezelését ennek figyelembevételével kell végezni. A kémény fölé hajolni, vagy az égő működését kézzel érzékelni tilos, mert az égés veszéllyel járhat.

A biztonságos üzemeltetés személyi feltételcinek teljesítése, a balesetek elkerülése érdekében – a KÁBESZ 8., 9. pontjában meghatározott követelményekkel összhangban – a berendezést csak arra minden tekintetben alkalmas, kellő szakmai ismeretekkel, balesetelhárítási, munkavédelmi vizsgával rendelkező személy kezelheti. A gépi mosással más személy még rövid időre, átmenetileg sem bízható meg.

Nagyon fontos, hogy a kezelők a nyári melegben is legyenek felöltözve, viseljenek megfelelő lábbelit, ruházatot, vegyszeres mosás esetén pedig védőruhá-
zatot.

A berendezés, illetve a csatlakozó hálózat meghibásodása esetén a javítást csak szakember véggezheti úgy, hogy biztonságot csökkentő változtatásra ne kerüljön sor. A magasnyomású vízálózatot megbontani azonban nem szabad, annak javításával a gyártó cég szakembereit kell megbízni. (MIRKÖZ Diesel- és Hűtőtechnikai KTSZ, 1101 Budapest X. Kőbányai út 49/b.) A berendezés és a hálózat biztonsága érdekében a negyedéves munkavédelmi szemléken történő vizsgálatokon túl – el kell végezni a 4/1977. (HK 4.) HM sz. utasításban, valamint a 34/1978. (HK 29.) MN BFF sz. intézkedésben elrendelt időszakos felül vizsgálatokat is.

A berendezés üzemeltetésének helyileg indokolt szabályait a Parancsnoki Baleset-elhárítási és Egészségvédelmi Utasításban kell megfogalmazni. A szabályok betartása pedig – azok kiváló ismeretén túl – a gyakori vezetői ellenőrzés a legjobb garancia.

Munkavédelmi Plakát-pályázat

(Határidő: 1980. május 1.)

A munkavédelmi propaganda-anyagok színvonalának fejlesztésére és minél szélesebb körű alkalmazhatóságának elérésére az MN Pénzügyi Szolgálat Főnökség Baleset-elhárítási és Munkavédelmi osztálya 1979 évben ismét plakát-pályá-
zatot hirdet.